

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Beslut 7/2020		SIDA 1 (4)
Uppsala	DATUM 2020-10-16	DNR AN 2020/10

ANMÄLANDE

Gunilla Ulvtorp, Kaprifolvägen 19, 263 62 Viken

BERÖRD BISKOP

Biskopen Susanne Rappmann, Göteborgs stift

SAKEN

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

ANSVARSNÄMNDENS BESLUT

Gunilla Ulvtorps anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

ANMÄLAN M.M.

Gunilla Ulvtorp har anmält Susanne Rappmann till Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar. Hon har, som hon får uppfattas, yrkat att nämnden ska pröva om Susanne Rappmann ska förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

UTREDNINGEN I ANSVARSNÄMNDEN

Gunilla Ulvtorp har till stöd för sin anmälan anfört bl.a. följande. Biskopen har brutit mot kyrkoordningen. I ceremonin för prästvigning inom Svenska kyrkan är nattvarden med instiftelseorden och utdelandet av brödet och vinet en viktig del. Enligt 20 kap. 1 § kyrkoordningen ska nattvarden firas med läsning av instiftelseorden samt utdelande av det välsignade brödet och vinet. Under prästvigningen den 14 juni i Göteborgs domkyrka utdelades endast bröd, ej vin. Yttrande, såsom "inte är tillrådligt att dela ut nattvardsvin", förekom i gudstjänsten. Beslutet att inte dela ut bröd och vin synes inte ha stöd i kyrkoordningens regelverk. Var i kyrkoordningen kan utläsas att kyrkoordningen inte behöver följas vid utdelande av bröd och vin vid nattvarden? Undantag stöds inte i nuvarande kyrkoordning.

Ansvarsnämnden har inhämtat yttrande från Susanne Rappmann. Hon har i yttrande anfört följande.

"Anmälan avser prästvigningsgudstjänsten 14 juni 2020 i Göteborgs domkyrka då nattvard endast var möjlig att ta emot under brödets gestalt.

Skälet till mitt agerande är den pågående pandemin av covid-19. Syftet var att, i linje med Folkhälsomyndighetens rekommendationer och regeringens beslut, förhindra smittspridning och i förlängning rädda liv. Låt mig ge en kort bakgrund:

Under våren hade jag kontinuerlig kontakt med regional smittskyddsläkare för att med vetenskapligt stöd kunna ge pastorala råd till stiftets kyrkoherdar och församlingar. En aktuell fråga har varit möjligheten att fira nattvard, och särskilt hanteringen av vin då sjukdomen smittar genom så kallad droppsmitta. Frågan har också varit föremål för samråd i biskopsmötet.

Nattvardefirande är inte nödvändigt i samband med prästvigning (se Den Svenska Kyrkohandboken del 2 sidan 29 som anger en ordning för högmässogudstjänst med prästvigning). Sedan många år tillbaka firas dock Mässa med prästvigning i Göteborgs stift. Efter noggrant övervägande gjorde jag bedömningen att det gick att fira nattvard vid vigningsgudstjänsterna efter att vi vidtagit åtgärder bland annat för att säkerställa god handhygien och distans mellan deltagarna.

Vid den aktuella gudstjänsten firades måltidsdelen i enlighet med Den Svenska Kyrkohandboken del 1. Celebranten/biskopen läste instiftelseorden och bad nattvardebönen. Till skillnad från det som är vår kyrkas huvudregel så mottog ingen gudstjänstdeltagare vin. Dock konsekrerades vinet och orden 'Kristi blod för oss utgjutet' uttalades.

Jag menar att denna praktik, att nattvard endast mottas under en gestalt, har stöd i vår kyrkas tradition när det råder särskilda omständigheter.

'Möjligheten att ta emot gåvorna under en gestalt, det vill säga antingen bröd och vin, finns. Den som tar emot endast bröd eller vin får del av nattvardens fulla välsignelse.' (*Fira Nattvard, Brev från biskoparna till Svenska kyrkans präster och församlingar, 2020 sidan 82*)

'Små barn kan få endast brödet, men ändå få del av eucharistins... fulla välsignelse.'
(*Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2018 med kommentarer och angränsande lagstiftning, 2018, Verbum*, kommentar till 20 kap. 1 § sid. 329)

Det exempel som lyfts i kommentaren till Kyrkoordningen gäller barn. Historiskt har frågan också diskuterats i samband med t ex sjukkommunion. Jag menar att den pågående pandemin med rådande smittläge i Göteborg vid den aktuella tidpunkten på ett motsvarande sätt utgör skäl för att endast kommunicera under en gestalt.

Den som tog emot brödet vid vigningsgudstjänsten fick del av nattvardens fulla välsignelse. Samtidigt tog jag ansvar för att förhindra smitta av covid-19."

SKÄL FÖR ANSVARSNÄMNDENS BESLUT

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

Gunilla Ulvtorp har gjort gällande att Susanne Rappmann har brutit mot kyrkoordningen genom att inte dela ut vin i samband med nattvarden vid prästvigningsgudstjänsten den 14 juni 2020.

Enligt huvudregeln i 20 kap. 1 § kyrkoordningen ska nattvarden firas med läsning av instiftelseorden samt utdelande av det välsignade brödet och vinet. Mot bakgrund av den pågående pandemin står dock Susanne Rappmanns agerande helt i samklang med Biskopsmötets förutseende biskopsbrev från 2020 "Fira Nattvard". Av biskopsbrevet framgår bl.a., såsom Susanne Rappmann riktigt framhåller, att det finns en möjlighet att vid nattvardsfirandet ta emot gåvorna under en gestalt, det vill säga antingen bröd eller vin. Den som tar emot endast bröd eller vin får del av nattvardens fulla välsignelse. Susanne Rappmann har därtill följt rekommendationer av smittskyddsläkare och Folkhälsomyndighetens riktlinjer. Det strider alltså inte mot kyrkoordningen att endast dela ut bröd utan vittnar om ett ansvarstagande när det gäller att begränsa smittspridning.

Sammanfattningsvis finner Ansvarsnämnden att Gunilla Ulvtorp inte har anfört någon omständighet hänförlig till 30 kap. 5 § kyrkoordningen som i något avseende skulle kunna medföra att Susanne Rappmann ska förklaras obehörig att utöva vigningstjänsten. Gunilla Ulvtorps anmälan föranleder därför inte någon åtgärd från Ansvarsnämndens sida.

Ärendet skrivs av från vidare handläggning.

Ansvarsnämndens beslut får enligt 14 kap. 8 § kyrkoordningen inte överklagas.

Robert Schött

ORDFÖRANDE

Maria Wetterstrand Hagström

SEKRETERARE/FÖREDRAGANDE

I BESLUTET HAR DELTAGIT

Robert Schött, Ingemar Söderström, Thomas Stoor och Elisabeth Engberg. Enhälligt.

FÖREDRAGANDE

Maria Wetterstrand Hagström.

NÄRVARANDE UTAN ATT HA DELTAGIT I BESLUT

**Fredrik von Arnold, Karl Gustav Sjögren, Carin Åblad Lundström och Eva Forssell
Aronsson.**

EXPEDITION TILL

Anmälände

Susanne Rappmann

Domkapitlet i Göteborgs stift
